

Kıymetli Okurlar,

bilig'in yeni sayısını istifadenize sunmanın sevinci ile yeni yılınızı kutlar, sağlıklı, huzurlu ve başarılı bir yıl geçirmenizi dileriz. 2018, Türk dünyasının bütünleşmesi sürecinde son derece verimli bir yıl oldu. 3 Eylül 2018 tarihinde Kırgızistan'ın Çolpanata kentinde düzenlenen 6. Türk Keneşi Zirvesi'nde Türk dünyasının ortak geleceği adına önemli kararlar alındı. Bu kararlardan biri de Türk Üniversiteler Birliği'nin çalışmalarına ilişkindir. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği'nin dönem başkanlığını yürütmektedir. Bu bağlamda *bilig* olarak Türk dünyasında uluslararası hakemli bilimsel süreli yayıncılık konusunda işbirliğinin artırılmasına gayret edeceğiz.

Bu sayımızda da sosyal bilimlerin farklı alanlarından 9 seçkin makale yer almaktadır. Yusuf Sarımay'ın arşiv belgelerine dayalı olarak hazırladığı "Türkistanlı Hacıların Ziyaret Merkezi Olarak İstanbul" başlıklı yazı günümüz için de pek çok ilham veren bir çalışmadır. Makalede, Türkistan bölgesinden gelen hacıların İstanbul üzerinden Hicaz'a gitmeleri ve dönüşlerinde de aynı güzergâhı takip etmeleri, Osmanlı Devleti'nin bu hacıların İstanbul'daki konaklama ve hac yolculuğu sırasındaki masraflarının bir kısmını karşılaması belgelerle ortaya konmaktadır.

Aksu ve Çolak'ın hazırladığı "Türkiye'nin Dış Politika Krizlerinde Ahdi Hukuk: Kıbrıs ve Nahçıvan Krizleri" başlıklı çalışma ise Türk Silahlı Kuvvetlerinin sınır güvenliği, terörle mücadele ve Suriye'nin toprak bütünlüğü çerçevesinde yürüttüğü Fırat Kalkanı Harekatı göz önünde bulundurularak okunduğunda daha da farklı boyutlar kazanmaktadır. Yine günümüzle ilişkilendirilerek ilgiyle okuyacağınız bir başka makalede Cengiz Mutlu'ya ait "Yeni Belgeler Işığında Türk Milli Mücadelesi'nde Şeyh Senusi" çalışmasıdır. Mutlu, Şeyh Senusi'yi derinlemesine araştırarak bizlere hem ulusal kurtuluş savaşı hem de Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya ilişkin son derece ilginç bilgiler vermektedir.

Kırım ve Kırım üzerinde tarih boyunca devam eden hâkimiyet mücadelesi Türk ve Rus tarihi içerisinde özel bir yer tutar. Her dönemde güncelliğini koruyarak günümüze kadar devam eden Kırım sorununu tarihi süreci iyi bir şekilde analiz etmeden anlamak mümkün değildir. Kezban Acar'ın kaleme aldığı "Kırım Savaşı (1853-56) Döneminde Propaganda: Rus Popüler Kültüründe Savaş ve Düşman İmgisi", Alter Kahraman'ın yazdığı "Lenin Bayrağı: between two fires" başlıklı makaleler Kırım sorunu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilişkili konuları ele almaktadır.

Rusya, çok sayıda farklı milletin yaşadığı bir ülke olması özelliğiyle "etnografya müzesi"ne benzetilen bir devlettir. Rusya'da çok sayıda Türk dilli ve Müslüman halk da yaşamaktadır. Bunlar arasında Başkurtlar İdil Ural bölgesinde, Sahalar ise Kuzey Doğu Sibiryada bulunurlar. "Başkurtlarda Eski Türk Takvimi ve Nevruz Bayramının Kutlanması" ve "Saha Türkleri, Hantı-Mansi, Nenets Topluluklarında Ayı Töreni ve Törende Kullanılan Çalgılar" başlıklı makaleler Rusya'da yaşayan Türk dilli halkların somut olmayan kültürel mirasına ilişkin ilgi çekici bilgiler içermektedir. "Batı Kazakistan'da Sarmat Mezar Tipleri" başlıklı makale de aynı şekilde eski Türk tarihine ilişkin arkeolojik kazılardan elde edilen bilgiler sunmaktadır.

Tanzimat aydınlarından Ahmet Mithat Efendi'nin "Ahmet Metin ve Şirzad" romanını tahlil eden Funda Çapan Özdemir'in makalesi iki asrı aşan Türk modernleşmesi ve Batılılaşma girişimlerinin ilk dönemlerine ilişkin öncü bir aydın bakışını ortaya koymaktadır.

Yayın Değerlendirme bölümünde ise Türk edebiyatı ve Türkoloji alanında Türkiye'nin tanınmış akademisyenleri olan Osman Horata, Fatih Köksal, Mustafa Tatcı'ya ait üç yeni eserin tanıtım yazıları yer almaktadır.

Türk dünyasının genişliği, Türk tarihinin ve kültürünün zenginliği ve çeşitliliği o kadar büyüktür ki, *bilig* sizlere bu ummandan adeta bir katre sunmaktadır. Derya içinde yüzüp suyun farkında olmayan mâhilerden olmamak dileğiyle, iyi okumalar dileriz.

Prof. Dr. Fırat PURTAŞ
Yayın Yönetmeni

Dear Readers,

We wish you a healthy, peaceful and successful year by celebrating your new year with the joy of making available the new issue of *bilig*. 2018 was a considerably productive year regarding the period of the integration of the Turkic World. Important decisions were taken on behalf of the common future of the Turkic world in the 6th Turkic Council Summit held in Cholpon-Ata, Kyrgyzstan on September 3, 2018. One of these decisions is related to the work of the Turkic Universities Union. Akhmet Yassawi University carries out the chairmanship-in-office of the Turkic Council Turkic Universities Union. In this regard, as *bilig*, we will endeavor to increase cooperation about the matter of international refereed scientific periodicals in the Turkic world. In this issue, there are 9 distinguished articles from different fields of social sciences. "Istanbul as a Center of visit for Turkestan Pilgrims" penned by Yusuf Sarıay, based on archival documentation is also a very inspiring work for our day. In the article, pilgrims coming from Turkestan region to Hijaz via Istanbul and following the same route in their return and the Ottoman Empire's covering some of the costs of pilgrims during their accommodation in Istanbul and pilgrimage are revealed through documents.

Prepared by Aksu and Çolak, the article titled "Contractual Obligations in Turkey's Foreign Policy Crises: The Cyprus and Nakhchivan Crises" is gaining even more dimensions when it is read in the light of the border security of the Turkish Armed Forces, the fight against terrorism and the operation of the Euphrates Shield carried out within the framework of the territorial integrity of Syria. Another article you will read with interest by associating to present day is Cengiz Mutlu's "In the Light of New Documents Sheikh Sunusi in Turkish National Struggle". Mutlu gives us very interesting information regarding both the national liberation war and the Middle East and North Africa by exploring Sheikh Senusi deeply.

Crimea and the struggle for dominance over Crimea throughout history has a special place in Turkish and Russian history. It is not possible to understand the Crimean problem, which continues until today by concerning every period, without analyzing the historical process well. Kezban Acar's "Propaganda during the Crimean War (1853-1856): Images of the War and the Enemies in Russian Popular Culture" and Alter Kahraman's "*Lenin Bayrağı*: between two fires" address the issues that are directly and indirectly related to the Crimean problem.

Russia is a state similar to the "ethnography museum" due to a large number of different nationalities living there. A large number of Turkish and Muslim people live in Russia. Among these, Bashkirs are located in the Ural region of Idil, while the Sakhas are located in North Eastern Siberia. The articles titled "Ancient Turkic Calendar and Celebration of Navruz by the Bashkirs" and "Bear Festival In Yakut Turks, Khanty-Mansiysk And Nenets And Musical Instruments Used in The Festival" contains interesting information about the intangible cultural heritage of Turkish-language peoples living in Russia. The article titled "The Types of Sarmat Tombs in Western Kazakhstan" also provides information from archaeological excavations related to ancient Turkish history.

Funda Çapan Özdemir, who analyzed the novel of *Ahmet Metin and Sirzad* by Ahmet Mithat Efendi, one of the Tanzimat intellectuals, reveals a pioneering intellectual view of Turkish modernization and the early periods of Westernization initiatives over two centuries.

In the book review section, the blurbs of three new works by Osman Horata, Fatih Köksal, Mustafa Tatcı, who are among the well-known academicians in the fields of Turkish Literature and Turkology in Turkey, are stated.

The vastness of the Turkish world, the richness and diversity of Turkish history and culture are so great that *bilig* only offers you a drop from this large body of water. We wish you an enjoyable reading with the hope that we will not be the ones who are in the sea without being aware of the water.

Prof. Dr. Firat PURTAŞ
Editor in Chief

Дорогие читатели,

Примите наши поздравления с новым годом и пожелания счастья, здоровья и успехов, и позвольте представить вашему вниманию очередной выпуск журнала «Билиг». 2018 год был очень плодотворным с точки зрения процессов интеграции тюркского мира. 3 сентября 2018 года в городе Чолпон-Ата в Кыргызстане состоялся Шестой саммит глав тюркских государств, на котором были приняты важные для будущего тюркского мира решения. Одно из этих решений связано с деятельностью Союза Тюркских университетов, председателем которого является в данный период Университет имени Ахмеда Ясави. В этой связи мы приложим все усилия к расширению в тюркском мире сотрудничества в сфере международных рецензируемых научных изданий.

В настоящем выпуске журнала опубликовано девять статей по разным сферам общественных наук. Основанное на архивных документах исследование Юсуфа Сарына «Стамбул как центр посещения паломниками из Туркестана» показывает, что путь паломников, направляющихся в Хиджаз из Туркестана и возвращающихся из хаджа на родину, проходил через Стамбул, и Османское государство брало на себя часть расходов паломников на их пребывание в Стамбуле и путь к священным местам.

Статья Ф.Аксу и Ю.Чолака «Законы о соглашениях во времена кризисов во внешней политике: кризис на Кипре и Нахичевани» приобретает особый смысл в контексте операции «Щит Евфрата», проводимой Турецкими Вооруженными Силами в целях обеспечения безопасности границ, борьбы с терроризмом и сохранения единой территории Сирии. В свете событий наших дней новые акценты приобретает материал Д. Мутлу «Роль шейха Сенуси в национальной борьбе Турции в свете новых документов». Глубокие исследования деятельности Шейха Сенуси позволили автору дать нам интереснейшие сведения, связанные как с национально-освободительной войной, так и с историей Ближнего Востока и Северной Африки.

Крым и борьба за обладание полуостровом были особой темой в отношениях между Россией и Турцией. Невозможно понять крымскую проблему, которая сохраняла свою актуальность в каждом историческом периоде, не анализируя исторический процесс. Некоторые темы, связанные с крымской проблемой, раскрыты в статьях Кезбан Аджар «Пропаганда во времена Крымской войны (1853-1856): образы войны и врагов в российской популярной культуре» и Альтера Кахрамана «Ленин Байрагы»: «Между двух огней».

Россия – страна многих национальностей, для которой в некоторой степени справедливо сравнение с «этнографическим музеем». В России проживают многие тюркоязычные народы и народа, исповедующие ислам. Среди тюркоязычных народов России – башкиры, живущие в Волго-Уральском регионе, и саха, населяющие северо-восток Сибири. Интересные сведения о нематериальном культурном наследии тюркоязычных народов России содержатся в статьях «Тюркский календарь и празднование Навруза у башкир» и «Медвежий праздник у народа саха (якутов), хантов и манси, ненцев, и используемые музыкальные инструменты». Данные по истории древних тюрков, полученные в результате археологических изысканий, представлены в материале «Типы сарматских захоронений в Западном Казахстане».

Фунда Чапан Оздемир, исследовавшая роман писателя периода Танзимата Ахмеда Мидхата Эфенди «Ахмет Метин и Ширзад», знакомит с взглядами интеллектуала на ранний период более чем двухвекового опыта вестернизации и турецкой модернизации.

Среди рецензий вы найдете обзоры трех новых исследований в области турецкой литературы и тюркологии, принадлежащих известным турецким ученым Осману Хората, Фатиху Кёксалу и Мустафе Татжи.

Тюркский мир безбрежен, а богатство и разнообразие тюркской истории и культуры настолько велики, что «Билиг» может предложить лишь каплю из этого океана. Желаем познания глубин сокровенных знаний, и приятного чтения!

**Профессор Фырат Пурташ,
Главный редактор**